

คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนบ้านเสด็จพิทยาคม

ประวัติความเป็นมา โรงเรียนบ้านเสด็จพิทยาคม

โรงเรียนได้รับอนุญาตตั้งเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนเคียนซาพิทยาคม โดยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2536 ซึ่งขณะนั้นอาจารย์ชัยยุทธ ศรีขจร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเคียนซาพิทยาคม ได้ฝากนักเรียนเรียนกับโรงเรียนเคียนซาพิทยาคม ต่อมาในปีการศึกษา 2537 ได้ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว 2 ห้องเรียน อาคารสำนักงานบนพื้นที่ราบพัสดของหมู่ที่ 11 ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอกะเนียงสา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัท ห้างร้านและประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะราษฎรหมู่ที่ 11 ตำบลบ้านเสด็จ โรงเรียนเปิดภาคเรียนในวันที่ 16 พฤษภาคม 2537 เป็นต้นมา ต่อมาในปีการศึกษา 2538 ได้ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวหลังที่ 2 ซึ่งมีนักเรียน 2 ห้องเรียน โดยทั้งสองปีการศึกษา นายสุเทพ เทโอบการ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ดูแลโรงเรียนสาขาแห่งนี้

ในปีการศึกษา 2528 นายสุภาพ โพธิ์เพชร ได้รับแต่งตั้งให้มาดูแลโรงเรียนสาขาแทนในปีดังกล่าวได้รับงบประมาณจากสภาตำบลบ้านเสด็จจัดสรรงบประมาณให้ก่อสร้างถังเก็บน้ำฝนความจุ 3,000 ลูกบาศก์ลิตรจำนวน 1 ใบ ในปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเจียดจ่ายเงินงบประมาณร่วมกับคณะกรรมการการศึกษา ก่อสร้างอาคารโรงอาหาร 1 หลัง ในปีการศึกษา 2540 โรงเรียนได้รับการประกาศแต่งตั้งให้เป็นโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2540 และแต่งตั้งให้ นายสุภาพ โพธิ์เพชร ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2540 ต่อมาโรงเรียนได้งบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว 5 ห้องเรียน 1 หลัง ในปีการศึกษา 2545 ได้จัดสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวร 6 ห้องเรียนโรงอาหารแบบประหยัด 1 หลัง และห้องน้ำ-ห้องส้วม จำนวน 6 ห้อง ที่โรงเรียนได้รับงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน หลังคาทรงไทย จำนวน 1 หลังและในปีการศึกษา 2547 โรงเรียนได้รับงบประมาณในการก่อสร้างอาคารหอประชุม จำนวน 1 หลัง ปัจจุบันโรงเรียนมีข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมด 11 คน ครูผู้ช่วย จำนวน 3 คน พนักงานราชการ จำนวน 5 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน เจ้าหน้าที่สำนักงาน จำนวน 1 คน

สัญลักษณ์โรงเรียน

ไทรคู่	หมายถึง	โรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นที่พำนักอาศัย และเป็นที่ฝึกฝนวิชาความรู้ของเยาวชน
ดวงอาทิตย์	หมายถึง	การเริ่มต้นชีวิตใหม่ในตอนเช้า
นก	หมายถึง	ตัวเยาวชน
เสมา	หมายถึง	กระทรวงศึกษาธิการ

ความหมายโดยรวม

หมายถึง นักเรียนและเยาวชนที่พักพิงอาศัยอยู่ในชุมชน ได้รับการฝึกฝนและศึกษาหาความรู้จากโรงเรียน เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการออกไปดำรงชีวิต และเริ่มต้นชีวิตใหม่ในวันข้างหน้า

ปรัชญาของโรงเรียน

การเรียนดีเด่น มุ่งเน้นวินัย ใฝ่ใจสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม นำสังคมพัฒนา

คติพจน์ประจำโรงเรียน

ปัญญา นรานํ รตนํ หมายถึง ปัญญาเป็นแก้วอันประเสริฐของคนดี

สีประจำโรงเรียน

เหลือง - แดง

สีเหลือง หมายถึง ความสว่างที่นำทางไปสู่ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง

สีแดง หมายถึง ความมั่นคง ความจริงจัง หนักแน่น ในการปฏิบัติงาน
เพื่อมุ่งไปสู่ปรัชญา

อักษรย่อ บ.พ.

วิสัยทัศน์

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน ด้วยระบบการบริหารการจัดที่เป็นเลิศ สร้างเสริมคุณธรรม รักรักษาสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งสู่อาเซียน
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารโดยยึดหลักการกระจายอำนาจและมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านเสด็จพิทยาคม

แนวคิด

การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายหลัก คือการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ตามหลักสูตร มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีคุณธรรมจริยธรรมตามแบบที่สังคมคาดหวัง บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนจึงต้องพัฒนานักเรียนโดยรอบด้าน และสิ่งสำคัญคือการทำให้นักเรียนเรียนอยู่ในระบบอย่างมีความสุข พบกับความสำเร็จในการศึกษาตามขอบข่ายระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โรงเรียนบ้านเสด็จพิทยาคม ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนานักเรียน จึงจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่ต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคลต่างกัน การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น
2. ความสำเร็จของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำเนินชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติที่พึง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน มีมาตรฐานคุณภาพและหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นไปอย่างระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วย เอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างจริงจัง

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยบริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคนะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อครูดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
6. ผู้ปกครองและเครือข่ายการร่วมพัฒนาในทุกภาคส่วน มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน

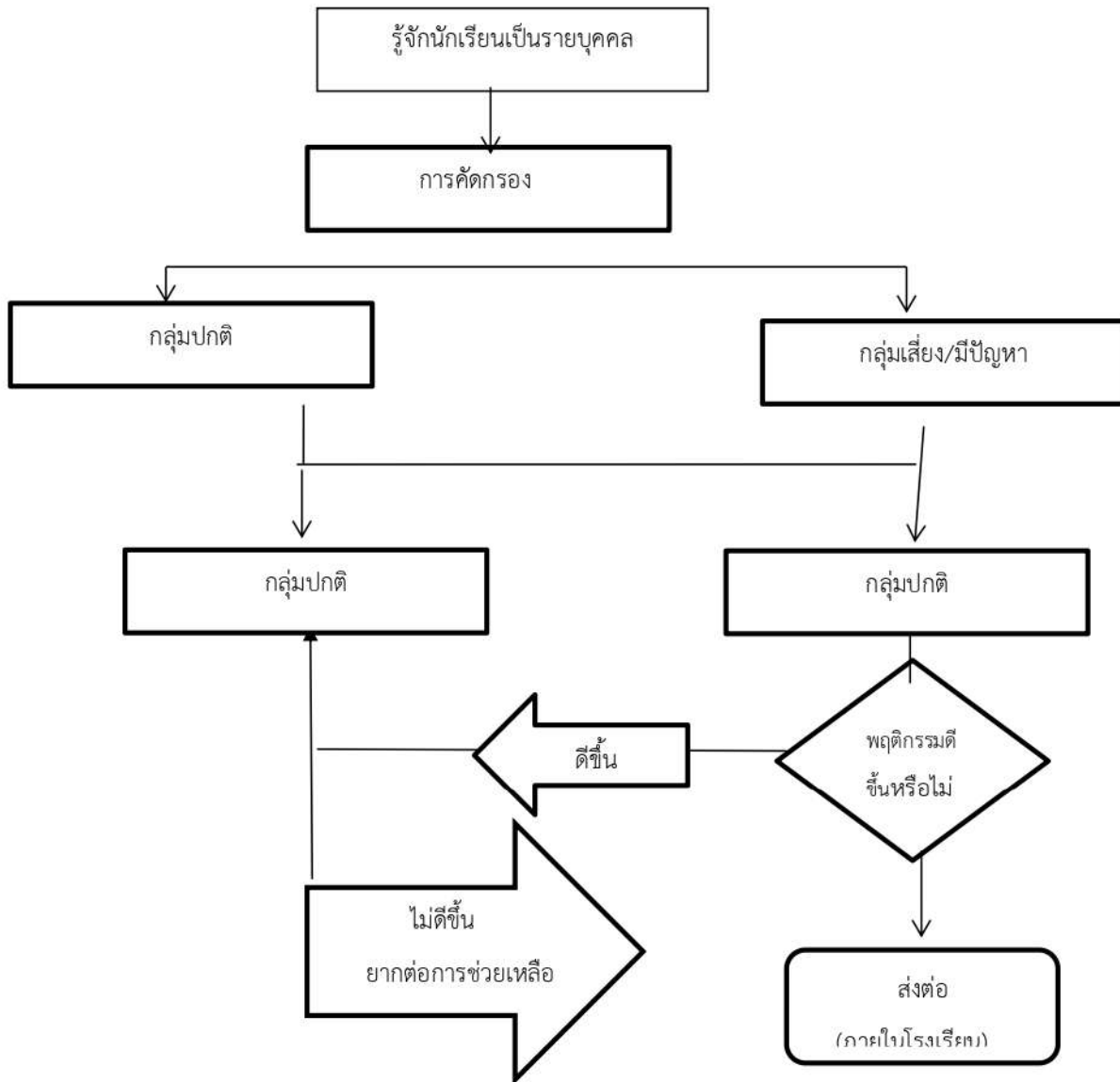
กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานทั้ง 5 ประการดังกล่าว แสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิในหน้าต่อไป

แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

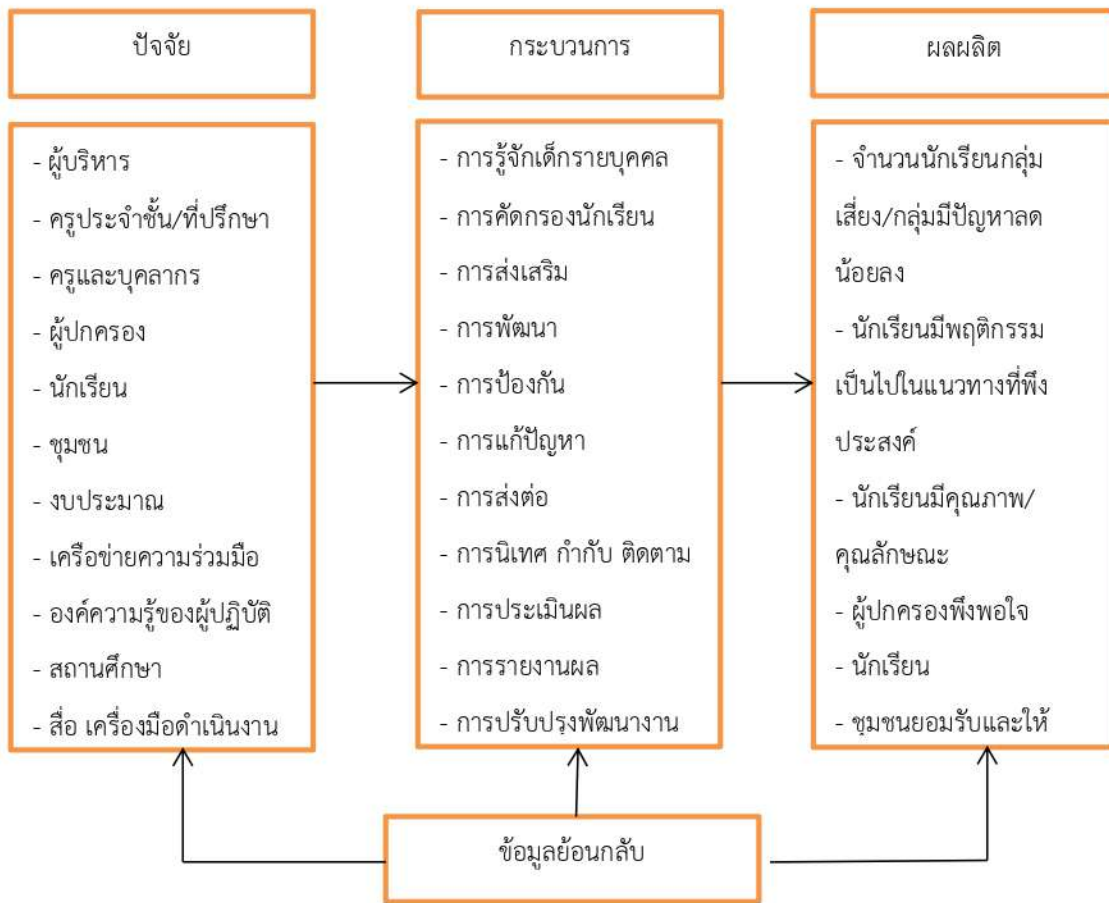
กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แสดงในแผนภูมิเป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการโดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหารครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุป ได้ดังนี้

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่น ๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ - พฤติกรรม 1.3 ด้านครอบครัว - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่น ๆ	ศึกษาข้อมูลจากการใช้ 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - แบบสัมภาษณ์	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	ดำเนินการต่อไป 1) วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1.1 ระเบียบสะสม 1.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 1.3 แหล่งข้อมูลอื่น ๆ 2) คัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน	1) เกณฑ์การคัดกรอง 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้อง
3. ส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	ดำเนินการต่อไป 1) จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) หรือ 3) จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	1) แนวทางในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของโรงเรียน 3) แบบบันทึก /สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรม - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน - อื่น ๆ

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>4. การป้องกันการแก้ไข</p> <p>ปัญหา</p> <p>(จำเป็นมากสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา)</p>	<p>ดำเนินการต่อไปนี้</p> <p>1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น</p> <p>2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาของนักเรียน</p> <p>คือ</p> <p>2.1 กิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>2.3 กิจกรรมเพื่อช่วยเพื่อน</p> <p>2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม</p> <p>2.5 กิจสื่อสารกับผู้ปกครอง</p>	<p>1) แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน</p> <p>2) แบบบันทึกสรุปการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>
<p>5. การส่งต่อ</p> <p>5.1 ส่งต่อภายใน</p> <p>5.2 ส่งต่อภายนอก</p>	<p>ดำเนินการต่อไปนี้</p> <p>1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ครูปกครองครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน</p> <p>2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก</p>	<p>1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน</p> <p>2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน</p>

มาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจัดทำขึ้นตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบ โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังภาพ

การประเมินมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นประกอบด้วย ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านคุณภาพนักเรียน (ผลผลิต) รายละเอียดแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย

- 1.1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.2 ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.5 สถานศึกษามีสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ

- 2.1 การวางระบบบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.3 การจำแนกคัดกรองนักเรียน

- 2.4 การส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย
- 2.5 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน
- 2.6 การส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ
- 2.7 การจัดกิจกรรมแนะแนวและการให้บริหารแนะแนวในโรงเรียน
- 2.8 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.9 การสรุปรายงานผลและข้อเสนอแนะ นำมาพัฒนาปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านที่ 3 ด้านคุณภาพนักเรียน

- 3.1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้
- 3.2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขลักษณะนิสัยที่ดี
- 3.3 มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- 3.4 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้
- 3.5 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม
- 3.6 มีเจตคติที่ดี และมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านที่ 1 ด้านปัจจัย

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
1.1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1. ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายนโยบายการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น
	2. ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	3. ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
	4. ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
1.2 ครูมีเจตคติที่ดีและมี ความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1. ครูตระหนัก เห็นคุณค่าและมีความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
	2. ครูรู้จักให้ความใกล้ชิดเอาใจใส่ดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง
	3. ครูสามารถปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	4. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมและ พัฒนาการของนักเรียน ความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียน การศึกษา และแก้ปัญหารายกรณี
	5. ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานและสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจการดูแลบุตรหลาน 2. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. โรงเรียนมีเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. ชุมชนให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
1.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการช่วยเหลือผู้อื่น 2. นักเรียนมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่น 3. นักเรียนมีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น 4. มีกลุ่มนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
1.5 สถานศึกษามีสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีสื่อและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง 2. มีสื่อและเครื่องมือในการจำแนกคัดกรองนักเรียน 3. มีแนวปฏิบัติ/เกณฑ์การจำแนกคัดกรองที่อาศัยหลักวิชาและเป็นข้อตกลงร่วมกันของโรงเรียน 4. มีการรวบรวมจัดทำ ใช้ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมและเครื่องมือในการส่งเสริมช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 5. มีแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนและบันทึกการติดตามผล

ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการ

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
2.1 การวางระบบบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. มีการคัดสรรและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. มีแผนงาน/ โครงการ/ ปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนที่ชัดเจน และมีคู่มือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 4. มีการศึกษาและพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2.2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมหลากหลาย 2. มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลนักเรียนรายบุคคล/ รายกลุ่ม/ ระดับชั้น/ ระดับสถานศึกษา 4. มีการนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
2.3 การจำแนกคัดกรองนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการจำแนกคัดกรองนักเรียนตามแนวทาง/เกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด 2. มีการสรุปผลการจำแนกคัดกรองนักเรียนครบทุกคน 3. มีการสรุปผลการจำแนกคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้นและระดับโรงเรียน 4. มีการนำผลที่ได้จากการจำแนกคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษาและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาส่งเสริมพัฒนานักเรียน
2.4 การส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีแผน/โครงการ/กิจกรรม ส่งเสริมพัฒนานักเรียนและมีการนำแผนไปปฏิบัติ 2. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษา 3. มีการจัดกิจกรรมโฮมรูม อย่างต่อเนื่องช่วยเหลือและพัฒนานักเรียน 4. มีการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) โดยครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ร่วมกันวางแผนในการดูแล 5. มีการติดตามพฤติกรรมจากการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 6. มีการประเมินสรุปและรายงานผลการ ดำเนินงาน
2.5 การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2. มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม 3. มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างทันเหตุการณ์ 4. มีกิจกรรมและ/หรือการจัดการเรียนรู้เพื่อป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา เช่น เพศศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตกต่ำ ผู้มีความสามารถพิเศษและผู้มีความต้องการพิเศษ ภาวะซึมเศร้า ภาวะทุพโภชนาการ ขาดแคลน ด้อยโอกาส การขาดทักษะทางสังคม การใช้ยาในทางที่ผิด สารเสพติด การกลั่นแกล้งรังแก และการใช้ความรุนแรง การลักขโมย การหมกมุ่นกับเกมและการพนัน ฯลฯ 5. มีกิจกรรมส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อนนักเรียนอย่างหลากหลาย ตามสภาพปัญหา เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ดูแลน้อง ฯลฯ 6. นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น
2.6 การส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบและมี	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอกโรงเรียน 2. มีการส่งต่อภายในและ/หรือภายนอกพร้อมกับข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น

เครือข่าย สหวิชาชีพ	3. มีการติดตามประเมินผล สรุปรายงานงานผลการส่งต่อ
	4. มีการปรับปรุงพัฒนาการส่งต่ออย่างมีระบบ
	5. มีการปรับปรุงพัฒนาการส่งต่ออย่างมีระบบ
	6. มีเครือข่ายสหวิชาชีพที่มีการจัดตั้ง มีแผนดำเนินงาน และมีกิจกรรมการประสานงาน การร่วมดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
2.7 การจัดกิจกรรมแนะแนว และการให้บริหารแนะแนวใน โรงเรียน	1. ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน
	2. ให้บริการแนะแนวโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
	3. จัดให้มีบริการแนะแนวครอบคลุมการแนะแนวการศึกษา อาชีพ รวมทั้งการแนะแนวทักษะชีวิต
	4. มีการติดตามผลนักเรียนทั้งด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต
2.8 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และ พัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	1. มีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	2. มีการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง
	3. มีการประเมินผลเพื่อทบทวนโดยผู้เกี่ยวข้อง
2.9 การสรุปรายงานผลและ ข้อเสนอแนะ นำมาพัฒนา ปรับปรุงระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	1. มีการสรุปผลการประเมินและนำมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	2. มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานแก่สาธารณชน

ด้านที่ 3 ด้านคุณภาพนักเรียน

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
3.1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้	1. รู้ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และมีการตรวจสอบทบทวนเพื่อปรับปรุงตนเอง
	2. สามารถวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกประพฤติ-ปฏิบัติตนและเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
	3. กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมเชิงสร้างสรรค์และมั่นใจในตนเอง
	4. สามารถบริหารจัดการตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้
	5. สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
3.2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขลักษณะนิสัยที่ดี	1. มีน้ำหนัก/ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน(กรมอนามัย)
	2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
	3. มีสุขนิสัยในการดำรงชีวิตประจำวัน

	4. สามารถป้องกันดูแลสุขภาพตนเองได้
	5. ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์และปรับตัวได้
	6. เป็นแบบอย่างที่ดี ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้

ตัวชี้วัด	แนวทางการปฏิบัติและพัฒนา
3.3 มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตราย และ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2. สามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัย อันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 3. รู้เท่าทันและกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 4. สามารถป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อ ความรุนแรง โรคภัย อุบัติภัยและปัญหาทางเพศ 5. สามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตนตามแนวทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม
3.4 รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น สามารถจัดการกับ ปัญหาและอารมณ์ของตนเอง ได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าและ เคารพศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ของตนเองและผู้อื่น 2. แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม 3. สามารถใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง 4. สามารถจัดการกับปัญหาและสามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ที่ ไม่พึงประสงค์ของตนเอง 5. มีทักษะในการสื่อสารรับรู้สร้าง ความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การ ทักทาย การแสดงความชื่นชม การปฏิเสธการรับคำวิพากษ์วิจารณ์
3.5 เป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัว 2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา 3. ปฏิบัติตามกฎกติกาประเพณีวัฒนธรรม 4. เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ
3.6 มีเจตคติที่ดี และมีทักษะ พื้นฐานในการประกอบอาชีพ สุจริต	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักงานและอาชีพ 2. รู้ความสนใจด้านอาชีพของตนเอง 3. มีแนวทางและเหตุผลในการตัดสินใจเลือก อาชีพ 4. มีทักษะพื้นฐานอาชีพที่ถนัดและสนใจ เห็นคุณค่าในอาชีพสุจริต

แนวปฏิบัติตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อในแต่ละองค์ประกอบ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำได้ไม่เกิด ข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือการเกิดได้น้อยที่สุด

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้าน

1. ด้านความสามารถแยกเป็น
 - 1.1 ด้านการเรียน
 - 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ
2. ด้านสุขภาพแยกเป็น
 - 2.1 ด้านร่างกาย
 - 2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัวแยกเป็น
 - 3.1 ด้านเศรษฐกิจ
 - 3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน
4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น - ฯลฯ - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน - ฯลฯ

<p>2. ด้านสุขภาพ</p> <p>2.1 ด้านร่างกาย</p> <p>2.2 ด้านจิตใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น - ฯลฯ - อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล - ความประพฤติ - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง /สมาธิสั้น - บุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย - ฯลฯ
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>3.2 ด้านการค้ำนักเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ของบิดา มารดา/ผู้ปกครอง - อาชีพของผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน - ฯลฯ - จำนวนพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว - สถานภาพของบิดา มารดา - บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน - ความสำคัญของบุคคลในครอบครัว - ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม - ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตัวเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

1. ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหามีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) แม้นักเรียนจะรู้ว่าตัวเองมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วยดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายภาคหน้า

2. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วยดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจกกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีความมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียนรวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

สำหรับประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน มีตัวอย่างตามตารางต่อไปนี้

ข้อมูลนักเรียน	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา
1.ด้านความสามารถ		
1.1.ด้านการเรียน	- ผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 ขึ้นไป -ไม่มี 0 ร มส ในทุกวิชา - ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ ไม่เกิน 3 ครั้งใน 1 วิชา - มาโรงเรียนที่ทันเคารพธงชาติ	- ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 - ไม่เข้าเรียนในวิชาต่าง ๆ มากกว่า 3 ครั้งต่อ 1 วิชา - มี 0 ร มส ในวิชาต่าง ๆ - อ่านหนังสือไม่คล่อง
1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ	- ไม่เกิน 10 ครั้งใน 1 ภาคเรียน - ถ้านักเรียนมีความสามารถพิเศษจะเป็นจุดแข็งของนักเรียนทุกคน	- เขียนหนังสือไม่ถูกต้องแม้คำสะกดง่าย ๆ - มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติมากกว่า 10 ครั้งใน 1 ภาคเรียน

<p>2. ด้านสุขภาพ</p> <p>2.1 ด้านร่างกาย</p> <p>2.2 ด้านจิตใจ/พฤติกรรม</p>	<p>- อายุ น้ำหนัก และส่วนสูงสัมพันธ์กัน</p> <p>- ร่างกายแข็งแรง</p> <p>- ไม่มีโรคประจำตัว</p> <p>- หากโรงเรียนใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ให้พิจารณาตามเกณฑ์ของ SDQ</p> <p>- หากโรงเรียนใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ก็ให้ใช้เกณฑ์ของเครื่องมืออื่นๆ รวมทั้งการพิจารณาควบคู่กับข้อมูลอื่นๆที่มีเพิ่มเติม</p>	<p>- น้ำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์กับส่วนสูงและอายุ</p> <p>- มีโรคประจำตัว หรือเจ็บป่วยบ่อยๆ</p> <p>- มีความพิการทางร่างกายหรือบกพร่องด้านการได้ยิน การฟัง การมองเห็น หรืออื่นๆ</p>
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน</p>	<p>- ครอบครัวมีรายได้พอเพียง ในการเลี้ยงครอบครัว</p> <p>- นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว</p> <p>- ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนที่ดี แลอยู่ใกล้แหล่งมั่วสุมหรือแหล่งเสียงอันตราย</p>	<p>- รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน</p> <p>- บิดา หรือมารดาตกงาน</p> <p>- มีภาระหนี้สิน</p> <p>- ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน</p> <p>- ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน</p> <p>- อยู่หอพัก</p> <p>- บิดา มารดา หย่าร้าง หรือสมรสใหม่</p> <p>- ที่พักอยู่ในชุมชนแออัด หรือใกล้แหล่งมั่วสุม หรือแหล่งท่องเที่ยวกลางคืน</p> <p>- มีความขัดแย้งในครอบครัว หรือทะเลาะกันเป็นประจำ</p> <p>- มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบิดาหรือมารดา</p> <p>- มีการใช้สารเสพติดหรือเล่นการพนันในครอบครัว</p> <p>- มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวช</p>

<p>4.ด้านอื่น ๆ</p> <p>4.1 ด้านยาเสพติด</p> <p>4.2 ด้านเพศ</p>	<p>ไม่ใช่สารเสพติด ยกเว้นการดื่มเบียร์ สุรา หรือสูบบุหรี่ เป็นครั้งคราว เพื่อสังคมและยังสามารถควบคุมตนเองได้</p> <p>ปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศได้เหมาะสมกับวัย</p>	<p>ใช้สารเสพติด เช่น กัญชา ยาบ้า หรือสารเสพติดอื่นๆ</p> <p>- จับคู่ชัดเจนและแยกกลุ่มอยู่ด้วยกันสองต่อสองบ่อยครั้ง</p> <p>- มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น ทอมตุ๊ดดี เป็นต้น</p> <p>- ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนในระดับเสียง/มีปัญหา</p>
---	---	--

3. การส่งเสริมนักเรียน

1. ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติหรือกลุ่มเสียง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภาคภูมิใจในตัวเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนในกลุ่มเสียง/มีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสียง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- 2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน(Classroom meeting)
- 3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. ความสำคัญ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การศึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนรวมทั้งผู้ปกครองด้วย

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา